GAZETA KRAKOWSKA

Prenumerata kwartalna złp. 12.

N^ER 190.

Poiedynczy numer na welinowym papierze gr. 10.

WTOREK DNIA 16 SIERPNIA 1831 ROKU.

OBSERWACYIE METEOROLOGICZNE.

Barometr dla lepszego porownania zredukowany na 0° Reaumiura.

Dzień godzina	Barometr na 0° r.	Therm.	Higrometr	Wiatr	Stan Atmosf.	UWAGI.
7	27 5. 259	+12. 0	+ 7,0		pogoda z chmur:	
15, 12	„ 4. 848	+19. 2	+ 8,7	Półn: za. średni	„ „	
6	„ 4. 469	+20. 2	+ 9,0	„ słaby	„ „	
9	„ 4. 462	+14. 2	+ 5,6	zachodni słaby	„ „	

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

Petersburg 30 *Lipca*. — (Z gazety pruskiey stanu) — Liczba zapadaiących, a bardziey ieszcze umieraiących na cholerę zmnieysza się tu codziennie, chociaż żadna zmiana powietrza nie nastąpiła: ciągle bowiem przy zachodnim wietrze mamy tu suszą, a czasami wielki upał; onegday w cieniu mieliśmy 20 stopni ciepła podług Reaumura.

W Kronstadzie zmnieyszyła się także liczba chorych i umieraiących na cholerę.

Z Kiachty piszą pod d. 1 Czerwca: "Dnia 30 Kwietnia r. b. około godz. 8 w wieczór powstał północno-zachodni wiatr, który coraz bardziey się wzmagał, aż nakoniec o godz. 3 z północy przy ogromnym śniegu i niesłychanem zimnie zamienił się w okropny wicher, który trwał aż do nazaiutrz popołudniu i z 30 domów częścią zerwał, częścią uszkodził dachy. Z zimna zginęła niezliczona moc bydła.„

O zaszłych w Petersburgu na początku lipca roku bieżącego z powodu przedsięwziętych przeciw wybuchłey cholerze środków, zaburzeniach, zawiera list prywatny dodatkowo ieszcze następuiące szczegoły: "Niewiadome pospólstwo w uniesieniu, że chcą zarażonych cholerą truć, zgromadziło się w liczbie 5 do 6000 ludzi na iednym z publicznych placów stolicy, uderzyło na szpital, zamordowało lekarza, który właśnie trudnił się leczeniem choruiącego na cholerę, porwało z łóżkami przychodzących do zdrowia i zaniesło do domów, z których byli wziętemi. Gdy policya nie potrafiła uśmierzyć rozruchu, wezwano oddział liniiowego woyska, któremu udało się wkrótce rozpędzić wzburzone pospólstwo. Mimo tego boiaźń ogarnęła wszystkich mieszkańców stolicy, aby powstanie nieponowiło się nazaiutrz. Cesarz znaydował się w Peterhofie, i zaledwo dowiedział się co w Petersburgu zaszło, pospieszył tam na parowym statku. Wsiadł do otwartego powozu i udał się przez nayludnieyszą część miasta do mieysca, które dnia poprzedzaiącego było widownią nieładu. Niezliczone mnóstwo ludzi szło tam przed nim; często kazał się zatrzymać i mówił z nayblizey stoiącemi. Przybywszy na mieysce, stanął przed kościołem otoczony

przeszło 20,000 ludzi, i przemówił z właściwym sobie zrozumiałem i donośnym głosem iak następuie: "Podczas mey koronacyi zaprzysiągłem utrzymać porządek i prawa; będę umiał dotrzymać tey przysięgi. Jestem dobrym dla dobrych; znaydą zawsze we mnie przyiaciela i oyca! Ale biada złem! mam przeciw nim oręż! Ja was się nie obawiam, ale wy mnie bać się musicie! Bóg wystawił nas na przykre doświadczenie; zesłał na nas zaraźliwą chorobę. Dla wstrzymania iey postępu, musiały być zapobiegaiące środki przedsięwzięte; te nastąpiły z moiego rozkazu. Wasza użalenia są zatem przeciw mnie wymierzone. Jestem tu i nakazuię posłuszeństwo. Ufam wam spokoyni mężowie i oycowie rodzin, i iestem przekonany, że pierwszemi będziecie do oświecenia niewiadomych i poskromienia zuchwałych. Lecz usiłuiący podżegać zaburzenia, niechay wiedzą, iż będą bez względu karanemi. Teraz rozeyscie się; panuie zaraźliwe złe i niedobrze zgromadzać się w wielkiey massie; ale naypierwey musicie się z Bogiem poiednać, bo ieśli mnie obraziliście przez wasze nieposłuszeństwo, tem bardziey Naywyższego przez waszą zbrodnię. Popełnione iest zabóystwo i niewinna krew przelena została; zanoście więc modły do Boga aby wam przebaczył.„ Tu odkrył cesarz głowę, obrócił wzrok ku kościołowi i przeżegnał się. Żałuiący lud rzucił się na kolana i błagał Nieba o błogosławieństwo. — Od tey chwili niebyła pokoyność stolicy przerwaną, i nie sprzeciwiano się więcey przewożeniu chorych do szpitalów.

Paryż 2 *Sierpnia.* — Wczoray udzielił król prywatne posłuchanie posłowi bawarskiemu potem prezydował w radzie ministrów. Królowa po południu oglądała z xiężniczkami i xciem Aumale, w towarzystwie ministra spraw handlowych, założony na placu Bastylii pomnik.

Rozporządzeniem królewskiem z d. 30 lipca ienerałowie porucznicy hr. Clauzel i Lobau w nagrodę znakomitych zasług, wyniesionemi są na marszałków Francyi.

Professor Cousin, który zwiedza teraz zagraniczne instytuta nauk, mianowany iest nadzwyczaynym radcą stanu.

Izba deputowanych liczy teraz w gronie swoim z członków instytutu narodowego: Arago, Gay-Lussac, Salverte, Dugas-Montbel, Dannou, Delaborte, Royer-Collard, Etienne, i Vienet.

Uroczystości lipcowe (wyraża dziennik Sporów) były po departamentach z równym zapałem iak w Paryżu obchodzone. Wszędzie gwardya narodowa okazała naypięknieyszą postawę i nayczystszy patryotyzm, i wszędzie zbierane dobroczynne składki podały ubogim sposobność, że mogli dzielić publiczne ukontentowanie.

Stoiący na placu Montpellier posąg Ludwika XVI został d. 24 lipca, bez naymnieyszego przerwania spokoyności publiczney, z podnożga swego zdięty.

Urządzony zakład dla wychowania dzieci poległych w lipcowey rewolucyi oyców, został d. 31 lipca przez kommissyą pod przewodnictwem xcia Choiseul otworzony.

Obywatele ziednoczonych północney Ameryki stanów złożyli komitetowi polskiemu z zebranych pomiędzy sobą składek na rzecz Polaków 6300 franków.

Londyn 2 *Sierpnia.* — N. Król, wraz z królową, udał się do wyższy izby parlamentu dla sankcyowania bilu, wyznaczaiącego królowey w przypadku śmierci króla wdowią pensyą. — Dziś wniesione także zostało do obu izb parlamentowych poselstwo królewskie o powiększenie pensyi Xiężniczek Kentu i Wiktoryi.

Ułożona w Coventry prośba do niższey izby o przyspieszenie uchwały o reformie parlamentu otrzymała w 10 godzinach 3400 podpisów. Podług gazet północney amery-

umarł tam w podeszłym wieku będący dawniey prezydentem ziednoczonych stanów James Monroe.

Szwedzkie woienne okręty, które przez dni kilka stały w Spitheat, odpłynęły w zeszły piątek na krążenie po morzu północnem.

Haga 4 *Sierpnia.* — N. Król postanowiwszy wyrokiem swoim z dnia 1 b. m. mocą oręża popierać praw swoich względem granic między swoim kraiem i Belgią, nakazał woyskom naprzód postąpić, i mianował naczelnym ich wodzem J. K. Wysokość xięcia Oranii (następcę tronu) z przydaniem mu do pomocy młodszego brata iego xięcia Fryderyka Niderlandów. W skutku tego naprzód postąpienia woysk, odebrał J. K. M. dziś następuiący rapport od xcia Oranii:

W główney kwaterze Baerle-Hertog dnia 3 Sierpnia 1831 r.

Mam honor donieść W. K. Mości, że pierwsze poruszenie woyska, wedle wydanych wczoray rozporządzeń, uskutecznione zostało i w moc tego rozporządzenia pierwsza dywizya stoi z przodu Baerle-Hertog, a przednie iey straże stoią w Sondereygen i Baerle-Brug. W pierwszem z tych mieysc zaszła potyczka między drugim batalionem strzelców i nieprzyiacielem, którego liczba do 400 ludzi wynosiła. Z batalionu strzelców ranionych zostało 3ch ochotników; nieprzyiaciel cofnął się do Merxplas. — Druga dywizya trzyma osadzone Poppel i Weelde, a ostatnie iey straże stoią między Cel i Ravels, gdzie pod moiemi oczyma zaszła potyczka między drugim batalionem 18go pułku i nieprzyiacielskiemi strzelcami, których posiłkowało nieco jazdy. Wspomniony batalion wyparł nieprzyiaciela bagnetem z domów i pobliskich krzewiów. Xiążę Sasko-Weymarski i pułkownik Baggelaar z naywiększą odwagą kierowali pieszo attakiem 2go batalionu 18go pułku.— Poczytuię za moy obowiązek maiora Tegelaar, ktory tym batalionem dowodzi polecić szczególnym względom W. K. Mości. — Jazda pod rozkazami jenerała Post i odwodowa artyllerya biwakuią pod Alphen. — Dziś zamyślam z pierwszą i drugą dywizyą, brygadą kirassyerów i 3ma batalionami konney artylleryi postąpić naprzód i opanować Turnhouts. Wódz naczelny woyska

Wilhelm xiąże *Oranii.*

Bruxella 3 *Sierpnia.* — Dziś o godzinie 4tey z rana powrócił tu król Leopold z swey podróży do Antwerpii i Leodyum.

Monitor tuteyszy zawiera następuiący artykuł: "Król hollenderski uwiadomił rząd nasz przez jenerała Chassé, że od dnia 4 sierpnia godziny w pół do 10tey w wieczór, rozeym który dnia 5 b. m. listopada 1830 r. przez P. Rogier względem cytadelli antwerpskiey zawarty został, nie uważa za istnieiący. Względem zaś rozeymu, który d.20 listopada 1830 za pośrednictem pięciu mocarstw względem całey Belgii zawarty został, nic nie wyrzekł; ale bez uwiadomienia Belgii rozpoczął nieprzyiacielskie kroki w wschedniey Flandryi i przez niespodziewany napad opanował główną tamę i szluzę Verlaet. — Do mocarstw, które zaręczyły za rozeym z dnia 20 listopada, należy rozpoznać, czyli król hollenderski mógł wziąść się do oręża, bez przybrania nieprzyiacielskiey postawy; zostawiamy im do rozwiązania to prawne pytanie, które stósownie do swego interessu i powagi rozstrzygną. Pozostaie nam więc prawa obrona, i użyiemy praw których równie naród, iak poiedynczy człowiek odstąpić niemoże. Odeprzemy ten niespodziewany napad i wystawiemy siłę przeciw sile. Nie na zerwanie rozeymu zwracamy mniemanie Europy, ale na sposób w iakim nastąpiło. Oskarżamy przed cywilizowanym światem rząd hollenderski, ktory przeciw wszelkiemu wyobrażeniu cywilizacyi postąpił, biorąc się bez poprzedniczego ostrzeżenia do oręża, co sprzeciwia się danemu słowu i prawu narodow;

myślał zapewne, iż przez niespodziewany napad zyska nieiakie korzyści i do wielu zdrad przyda nowe. — Przypuściwszy, że król hollenderski miał prawo wypowiedzieć rozeym, pytanie, którego nie rozbieramy, nie powinien iednak był rozpoczynać nieprzyiacielskich kroków bez poprzedniczego uwiadomienia rządu belgiyskiego o swoim zamiarze i wyznaczenia czasu. Hollandya rozpoczena woynę iak człowiek dziki i w oczach Europy pogardza wszelkiemi zasadami; za nami zaś iest wszelkie prawo. — Belgianie! powitaliście nowe królestwo iednozgodną radością. Król, który was 15 lat gnębił, grozi wam; chce odzyskać obmierzłe panowanie lub oddać was pod haracz Hollandyi, wkładaiąc na was swoie długi. Macie oyczyznę i króla podług waszego wyboru; będziemy umieć obovga bronić. Nadeszła stanowcza chwila; chwila, która w życiu ludów dwa razy nie przychodzi. Nieprzyiaciel zrobił waszą zagadkę ze wszystkich naypięknieyszą: bronić będziecie własney waszey wolności i zasad cywilizacyi.,,

Stambuł 11 *Lipca.* — W. Sułtan po 33 dniowey niebytności powrócił d. 5 b. m. do stolicy swego państwa. W kilka dni po swoim powrocie złożył z urzędu Nasira Galatei, który dawniey w wielkich u niego względach zostawał, iak mowią dla tego, że nie dopełnił ściśło przeciw szerzeniu się morowey zarazy przepisanych środków. Przecież dotąd ta choroba pozostała w pewnych granicach, oprócz kilku wypadków w Galata, nie zbliżyła do części przez Franków zamieszkałey. Lecz za to kilkanaście z Galaczu przybyłych tu osób umarło na cholerę, i tey choroby, która bardziey się rozszerza, niż morowe powietrze, wielce się tu obawiaią.

Memel 6 Sierpnia. — W obozie przeszłych do nas woysk polskich pod Pakmohnen w okolicy miasta naszego panuie naypożądańszy stan zdrowia; ale w drugim obozie tychże woysk pod Szernen cholera obrała za swe ofiary nietylko żołnierzy polskich, lecz i naszych kordon stanowiących. Umarło iuż na nią ieden officer i kilkunastu żołnierzy, a wielu ieszcze choruie.

Brazylia 13 *Maja.* — Zgromadzone w tey chwili w Rio-Janeiro izby prawodawcze trudnią się nader ważnemi sprawami, to iest: utworzeniem gwardyi narodowey, oznaczeniem władzy rejencyi i skarbem. Postępowanie tymczasowey reiencyi tak dalece zasługuie na powszechną pochwałę, że izby dopiero po załatwieniu innych spraw, przystąpią do obrania stałey. Z prowincyy nadchodzą wiadomości, że wszystkie staną się w krotce teraźnieyszemu rządowi, który wszędzie iest chwalny, posłusznemi. Zaufanie wzrasta codziennie i w krotce dawny ruch handlowy powróci.

Dnia 16 *Sierpnia* 1831 *r.*

Cena Zbóż różnego gatunku na Targu w Krakowie sprzedawanych.

Korzec	1. Zł.	gr.	2. Zł.	gr.	3. Zł.	gr.	4. Zł.	gr.
— Pszenicy	33	—	30	—	25	—	24	—
— Żyta	24	—	22	—	20	—	18	—
— Jęczmienia	18	—	17	—	15	—	14	—
— Grochu	—	—	—	—	—	—	—	—
— Owsa	10	—	9	15	8	—	—	—
— Jagieł	52	15	48	—	47	—	45	—
— Rzepaku	20	—	19	—	18	—	17	—

DONIESIENIE.

Prezes Sądu Appellacyynego &c.

Stósownie do art: 118 K. C. podaie do publiczney wiadomości, iż Trybunał I. Instancyi kraiu tuteyszego wydał pod dniem 20 Marca r. b. wyrok, mocą którego stósownie do art: 119 K. C. po upłynieniu roku od wyroku nakazuiącego wyexekwowanie w dniu 19 Listopada 1829 zapadłego Józef Sandorski za nieprzytomnego ogłoszonym został.

W Krakowie dnia 9 Kwietnia 1831 r.

Piekarski.

Ma salski Sekretarz.